

شهامت کتیدی ، غیرت سوندی ، قدرت لر زبون اولدی .
اوموجاموج سنجاق لر نه مدهش سر نکون اولدی !
سقوط ک دهشتندن قلب رحمت ، بلکه ، خون اولدی !

اذان لر صوصدی .. چاکلر ایگله دوب طور مقده آفاقی .
یازیق : شرق ک سماندن هلال ک کجی اشراقی !
زمان آرتیق صلیک دور استیلاسی ، الحاقی .
فقط ، یرلرده قالمش حقلر ک فردای احقاقی ،
نه طوغماز کونمش ای عاجزلر ک قدرتی خلایق !

الهی ، شرع معصوم ک شو طور اقلردی صوگ یوردی ..
ناصیل تأیید قهر ک رک ذیل اقوامه اوردوردی ؟
أوت ، ملت لر ک کجبه سندن ، اوج لثم اردو ،
کلوب تاسینه مزدن اوردی ، سیرایت هم ، ناصیل اوردی :
که استقبال ایچون چاربان یورکار آکسزین طوردی !

تجلی ایتمک بر کره ، اللهم ، جمالکله ؛
شو اوج یوز الی میلیون روحی اولدوردک جلالکله !
اوطورمش اکلر نیرلر کن سنک - حاشا - زوالکله ،
نهدر الحادی امهالک اوصامت انفعالکله ؟
نهدر اسلامی تنکیلک بومستعجل نکالکله ؟

صوص ای دیوانه ! طورماز کائنات ک سیر معتادی .
نه صاندک ؟ فطرت ک احکامی هیچ دیکر می فریادی ؟
بوکون سن کنندی کندیکن امید ایت آنجق امدادی ؛
أوت ، سن کنندی اقدامکله قالدیر کیت ده بیدادی .
جهان قانون سعیک ، باق ، ناصیل برحسله منقادی !
نه یاپدک ؟ « ایس للانسان الا ماسی » واردی !

محمد ماکف

هر نه بی سورسه ک باشقه لر ایچون ده اونی آرزو ایتمک ؛ کنندک ایچون
هر نه دن خوشلانمازسه ک باشقه لر ایچون ده اوشیک حصوانی آرزو
ایتمه مک ؛ برده یاخیر سویله یوب یاسکوت ایتمه کدر .

— « والذی نفسی بیده لایؤمن عبد حتی یحب لایخیه مایحب
لنفسه من الخیر = نفسی ید قدر تنده طوتان الله عظیم الشانه قسم
ایدرم که هیچ بر قول کنندی نفسی ایچون ایسته دیکی خبری قارده شی
ایچون ده ایسته مدکجه ایمان ایتمش اولماز »

— « لایستکمل عبد الا ایمان حتی یحب لایخیه مایحب لنفسه و حتی
یخاف الله فی مزاحه و جدّه = بر قول کنندی نفسی ایچون ایسته دیکنی
قارده شی ایچون ده ایسته مدکجه ؛ مزاحنده ده ، جندنده اللهدن
قورقادقجه ایمانی کالنی بولمش اولماز . »

— « لایستکمل العبد الا ایمان حتی یحسن خلقه و لایشفی غیظه
وان یود للناس ما یود لنفسه و لقد دخل رجال الجنة بغير اعمال ولكن
بالنصيحة لاهل الاسلام = بر قول اخلاقی کوزللاشدر مدکجه ، غیظنی
یگمدکجه ، باشقه لر ایچون کنندی نفسی ایچون ایسته دیکنی آرزو
ایتمدکجه ایمانی کامل اولماز . اعمال صالحه ایشله مدن یا لکنر اهل
اسلام ک خیر خواهی اولمقله جنته نائل اولمش نیجه کیمسه لر واردر ! »

— « ان الرجل لایکون مؤمناً حتی یکون قلبه مع لسانه سواء
ویکون لسانه مع قلبه سواء و لایخالف قوله عمله و یأمن جاره بوائقه =
بر کیمسه نک قلبی دلیلله برابر ، دلی ده قلبی ایلله برابر اولمقله ، سوزی
ایشنه مخالف اولمقلدن قور تو لماد قجه ، قومشوسی شرنندن امین اولماد قجه
مؤمن اولماز . »

بوکی احادیث شریفه یه عطف ایدیله جک ادنی بردقت کوستریور که

فلسفہ

اخلاق اسلامیہ نک اساسلری

۳

اعمال مفروضه دینیہ ایلله اخلاقک نظر اسلامده یکدیگرینه قارشو
مناسباتی توضیح ایچون تعداد ایتدیکنمز مثاللر کفایت ایدر . برده
اصل ایمان ایلله اخلاق بیتنده کی نسبتی تعین ایدم جک بعض امشله
ایراد ایتمه لی یز که معالی اخلاق ایلله اتصافک دین اسلامجه ناصل
بر فرض متحتم اولدینی تمامیلله تجلی ایتسون . بناء علیه آئیده کی
احادیث نبویه حقنده انظار دقتی جلب ایدر رز :

— « الايمان بضع وسبعون شعبة فافضلها قول لا اله الا الله وادناها
اما طة الاذى عن الطريق و الحياء شعبة من الايمان = ایمان یتمش
بو قدر شعبه (نوع) در . افضلی (لا اله الا الله) دیمک ، ادناسی کذرکاه
ناسدن اذا ویره جک بر شئی رفع ایتمکدر . حیاده ایمانک بر شعبه سیدر .
— « اشرف الايمان ان یأمنک الناس و اشرف الاسلام ان یسلم
الناس من لسانک و یدک و اشرف الهجرة ان تهجر السيئات = ایمانک
اشرفی خلقک سندن امین اولماسیدر . اسلامک اشرفی خلقک سنک
دیلکدن ، الکندن سلامتده اولماسیدر . هجرتک ده اشرفی سیئاتی
ترک ایتمککدر . »

— « افضل الايمان ان تحب الله و تبغض الله و تعمل لسانک فی ذکر الله
من وجل وان تحب لئاس ما تحب لنفسک و تکره لهم ما تکره لنفسک
وان تقول خيراً او تصمت = ایمانک افضل الله ایچون محبت ، الله
ایچون بغض ایتمک ؛ لسانکی ذکر الله ایلله چالشدیرمه مک ؛ کنندک ایچون

بك مشعشع بر مدنیت خیره بخش ایله عالم انسانیتته خادم اولدیلر . ینه مجد سابقلرینه رجوع ایچون واجبات اخلاقیه لرینه قارشى طاقیندقلری طور اھال ولا قیدیدن فراغت ایتمه لیدرلر .

احمد نعیم

فِقْهٌ وَقْتَاوِیْ

مخاوره :

بر محقق ایله مقلد آرده سننده

اوچنجی مخاوره دن مابعد

محقق :- بوسؤاله قارشى جوابم : علمای اصولینك « اولیادن صدور ایدن شی کندی لرینه حجت اوله بیلیر سده بشقه سنه حجت اوله ماز ، قوللریدر . صوکره بعض شیلر حقتده اهل کشفدن نقل اولنان شیلره نظر ایدمك اولور سق برچوقلرینك یالان اولدیغنی کورسیورز .

مقلد :- هایدی تسلیم ایدم ، که سنك دیدیکك کیدر ، بوصورته کذبى ظاهر اولنلرك اونلردن اولمدینی احتمالی واردر . یاخود بونلر صلاح حال ایله ولایتله اشتہار ایدوبده مقام کشف کامله واصل اولیانلردن منقولدر . فقط امام شعرانی کبی (موقف) ، (جنت) ، (جهنم) ، مطلع اولانلر ، بونلری مشاهده ایدوب کورنلر ، کذلک شیخ الاکبر محی الدین ابن عربی کیلر ، ظن ایتهم که ، برشینك وقوع بوله جغنی خبر ویرسونلرده صوکره وقتی کلنجه دیدکاری کبی چیقماسون ! محقق :- بز آخرتی کورمدك که شعرانینك موقف دنیلن یرك موقع جغرافیسنه ، اورانك احواله دائر ذکر ایتدیکی شیلری ، صراط ، میزان ، جنت ، جهنم ایچون رسم ایتش اولدینی خریطه یی اورایه تطبیق ایدم ؛ بزبوکی شیلر ایچون کتاب ، سنت ، عقل ، حکمتدن هیچ بر دلیله تصادف ایتهدك . نه قدر شایان استغرابدر که : سنك شیخلریکزلک اکثریسی دنسانك المشهور ، غایت منفعتلی اولان جغرافیا سندن اعراض ایدوب اونى انکار ایدیورلر ، عالمی اوندن صفوتیه چالیشیورلرده عالم غیبدن اولدینی جهته کورولمك احتمالی اولیان آخرت ایچون خریطه لرچیزوب جغرافیه لر ترتیب ایدرک اوکارغبت کوستریورلر ، اونى بحق تسلیم ایدیورلر .

امام شعرانینك کتابلرنده قیامتدن اول وقوع بوله جق فتن وملاحه دائر ویریلن خبرلرک بعضیسی ، یاخود کلیسی شیخ محی الدین بن عربی نك کتابلردن منقولدر ؛ بونك تصریحنه کوره مهدی اونك زماننده موجود ایش . حتی آرلرندن جریان ایدن بروقه یی ده ذکر ایدیور . اوندن نقل ایتدیکی کلاملرنده اشارات ، رموزده موجوددر . او اشارات ورموزدن اشتہار ایدنلردن بری ده شودر : (ج ، ف ، خ) کچدکدن صکره مهدی چیقار . بو حروف ابجد حسابیله « ۶۸۳ » در . بناء علیه

بزده وظائف و حقوق اخلاقیه اوامر دینیله ممتزجدر ، اخلاق ایله عادتاً شی واحددر .

هیچ بر امر اخلاقی یوقدر که امر دینی و امر ایمانی اولماسون . ایمانك یتش بو قدر شعبه سنندن هر بری آکلاشیلور که بر امر عملیدر ، برر واجب دینیدر . بر عمل لسانی اولان (لا اله الا الله) کله طبیه سنی سویله مک نصل ایماندن بر جزء مهم ایسه ، کذرکاه ناسدن اذیت ویره جک بر شیتی رفع ایتک ، مثلاً بر طاش پارچه سنی اورتاندن قالدیروب برکناره آتمقده ایماندن بر جزءدر . بر مسلمان نمازینی ، او روجنی ، زکاتنی ، حجنی ناصل بر وظیفه دینیله اولاق طانیرسه محافظه صحتی ده ، عائله سنی اتفاق ایتمی ، ابنای نوعنه سکولر یوز کوستره می ده برر وظیفه دینیله اوله رق بللر . قتل نفس ، شرب خمر ، قمار ، زنا ، قذف یعنی لساناً برینك ناموسنه تجاوز ، باشقه سنك مالی غصب ناصل برر معصیت ایسه ، ناصل حرام ایسه ، غیبت ایتک ، مالا یعنی سویله مک ، صحته مضر بر شی یمک ، معدیه یی افساد ایتک ، ادب و تربیه یه مخالف اطوار ایله کندی حیثیتی قیرمقده ، نفسنی بغیر حق اذلال ایتکده برر معصیتدر ، حرامدر .

دین اسلام انسانه یالکز خالقه قارشى مکلف اولدینی وظائفی تعالیم ایتمکله قالمیور . حیات مادیه ومعنویه مزه محتاج اولدیغمز شیلرک - تعبیر معروفیله دین و دنیا مزلک - هر درلو دقایقی بز اوکرتش بر دیندر . نماز ایله اوروجک یانی باشنده دائماً ابنای نوعمز مواسات ، صاحب حقک حقنی ادا ، بعض حقوقندن فراغتی تسهیل ایدن بر علوجناب حقتده کی وصایا لایعدر . قوانین مدنیله مزلک اجرای احکامی ده وظائف دینه مزدن بر جزء مهمدر . احوال شخصیه مز عقله طور - غونلق ویره جک تقرعات و تفصیلات ایله تعیین ایدلشدر . افراد عائله نك ، زوجینك ، قومشولرک ، احبابك یکدیگره قارشى حقوق ووظائفی بوتون اینجه لکاریه تشریح و بوتون مسلمانلر بیننده حقیقی بر اخوت تأسیس ایدلشدر . بر مسلمان بلاد اسلامیه نك نرهنه کیتسه ییانجیلغنی طویماز . بالعکس ییانجیلغنی کندیسی حقتده فضله بر مواساتی جالب اولور . دائماً بر فرض دینی اولارق کندیسنه معاونت ایچون اوزانان اللرک اکسیک اولمادیغنی کورور . « الله فی عون العبد ماکان العبد فی عون اخیه » بر قول قارداشئنك معاونتنده بولوندقجه الله تمالی اوکا یاردمچیدر ، کبی بر وعد نبوی یی طویان هیچ بر مسلمان تصور ایدیه مزلک سفلتده قالمش بر قارداشئنك تخایصنه شتابان اولماسون .

قوای روحیه انسانیه نك هر برینی آیری آیری امثالی غیر مسبوق بر حد کماله ایصال ایدمك وجه ایله تربیه ایتمکی کافل اولان بویله بر دینك یالکز باشنه بر مدنیت عظمی وجوده کتیرمه سی استبعاد ایدیه مزل . فی الحقیقه دینمز بو مدنیته وجوده کتیرمش ، همده یالکز باشنه ، دیگر اقوام مدنیله نك فلسفه سندن استعانه ایتکسزین وجوده کتیرمشدر . مسلمانلر اوامر دینیله لرینه پک زیاده صارلقلری ادوارد